

Groen! vraagt meer aandacht voor ouderen

Geen hittedoden meer en een inhaalbeweging voor pensioenen en zorgwonen

Perstekst 1 juni 2007

Dirk Geldof, OCMW-raadslid en tweede op de kamerlijst van Groen!

Hugo Van Dienderen, voorzitter van Groen!Plus en vierde op de senaatslijst

Arm oud, te warm oud, of een oude dag vol levenskwaliteit. De keuze is logisch...

Groen! biedt op 10 juni ook een logische keuze aan jong-senioren en ouderen in onze samenleving. De twee speerpunten in het programma van Groen! – een alternatief voor de opwarming van de aarde en voor de sociale verkilling en armoede in onze maatschappij – zijn ook voor ouderen van cruciaal belang. ‘Groen! komt op voor grijs’, stellen Dirk Geldof en Hugo Vandenderen, te gast bij Elvira Wagemans in **Kamer 464 in rusthuis Hof ter Schelde op de Antwerpse Linkeroever**. ‘De logische keuze voor grijs is groen.’

Sociaal vallen er ondanks de groei van het Bruto Nationaal Product steeds meer mensen uit de boot. Het aantal ouderen onder de Europese armoedegrens is hoger dan in de hele maatschappij. Daarom pleit Groen! niet alleen voor welvaartsvaste pensioenen, maar ook voor een inhaalbeweging voor de verloren welvaartsvastheid van de voorbije twee decennia. Dat is cruciaal voor een voldoende sterke eerste pensioenpijler. Groen! kiest ook voor een afschaffing van de onderhoudsplicht van kinderen voor hun zorgbehoevende en behoevende ouders: hier heeft de samenleving een grotere verantwoordelijkheid te nemen. Ten slotte vraagt Groen! een beleid met meer oog voor zorgwonen voor ouderen. **In de provincie Antwerpen is nood aan 5.000 nieuwe zorgwoningen**. De uitbouw van zorgwonen biedt voor heel wat ouderen een kwalitatieve woonvorm wanneer het eigen huis te groot of niet alger aangepast is, en zonder dat een rusthuis reeds nodig is. Door de uitbouw van zorgwonen kunnen ook vele woningen beschikbaar komen voor jonge gezinnen, wat samen met een maximumfactuur voor huur de druk op de woonmarkt kan verminderen.

Ook het klimaatbeleid is cruciaal voor de levenskwaliteit van ouderen. Bij de hittegolf vorig jaar in ons land kwamen 940 mensen voortijdig om, vooral ouderen. Door de klimaatverandering komen er steeds meer dodelijke hittegolven. Eén van de redenen om met kracht en overtuiging het Groen!e Klimaatplan te realiseren. Ventilators en airco's zijn een duur en slecht antwoord op hittegolven. Ze veroorzaken immers nog meer opwarming van het klimaat. Gelukkig bestaan er ook groene en duurzame oplossingen. Dirk Geldof en Hugo Van Dienderen pleiten voor meer duurzame bouw van rust- en verzorgingstehuizen en seniorenwoningen, met meer aandacht voor grotere periodes van droogte en warmte. Een derde-betaler-systeem moet thuiswonende ouderen toelaten ook in hun woning klimaatmaatregelen te nemen.

Groen! vraagt meer aandacht voor ouderen

Geen hittedoden meer en een inhaalbeweging voor pensioenen en zorgwonen

Dirk Geldof, OCMW-raadslid en tweede op de kamerlijst van Groen!

Hugo Van Dienderen, voorzitter van Groen!Plus en vierde op de senaatslijst

Achtergrondossier

1. Een warme samenleving vraagt een sterker sociaal beleid voor ouderen

Levenskwaliteit maximaliseren in de oude dag, da's ons centrale antwoord op vergrijzing. Vergrijzing gaat voor ecologen over meer dan betaalbaarheid. Een ecologisch antwoord vertrekt van levenskwaliteit en zekerheid voor de oude dag. De vergrijzing dwingt ons vandaag wél om na te denken over maatregelen om de vergrijzing vandaag en de volgende decennia goed op te vangen en om onze samenleving aan te passen aan deze verandering. Dat omvat veel meer dan enkel weer de vraag naar de betaalbaarheid. Voor Groen! zijn er drie grote uitdagingen:

- Groen! wil mensen zekerheid geven voor hun oude dag. Dat betekent de verdere uitbouw van zorg, pensioenen en solidariteit in een vergrijzende samenleving, met een duurzame en meer rechtvaardige financiering ervan.
- Groen! wil de levenskwaliteit van mensen ook in hun tweede levenshelft vergroten. Onze samenleving moet kunnen garanderen dat wie oud wordt, zo lang mogelijk van zijn of haar oude dag kan genieten.
- Groen! wil ten slotte voldoende betrokkenheid van ouderen bij de samenleving en van de samenleving bij ouderen. Dat vereist een wederzijdse responsabilisering. Om er voor te zorgen dat 'oud' niet 'out' is, moeten we de groeiende opdeling tegengaan tussen economisch actieven die de samenleving domineren, en de groeiende groep economisch zogenaamd niet-actieven.

Levenskwaliteit vereist bestaanszekerheid. Daarom kiezen we voor **een sterke eerste pensioenpijler**, niet voor verdere privatisering. Groen! verzet zich tegen een beleid dat mensen voortdurend angst wil aanjagen, alsof onze pensioenen onbetaalbaar zouden worden door de vergrijzing. Het wettelijke pensioen moet eenieder toelaten een kwalitatieve oude dag te beleven. Een inhaalbeweging voor de verloren welvaartsvastheid van de voorbije twee decennia is nodig. In plaats van éénmalige bonussen kiest Groen! voor een structurele inhaalbeweging in overleg met de sociale partners.

Ondersteuningsmaatregelen voor de tweede en derde pensioenpijler mogen op geen enkele manier ten koste gaan van de eerste wettelijke pijler.

Maak van onze provincie ook motor van zorgwonen.

Betaalbaar wonen wordt voor steeds meer mensen een probleem. In de grensstreek met Nederland stijgen de prijzen door fiscale migratie. In de steden krimpt de huurmarkt en stijgen ook de prijzen op de koopmarkt. Zowel voor jonge gezinnen als voor mensen die huren zien we dat wonen vaak tot de helft van het inkomen opsloort.

Federaal wil Groen! een maximumfactuur voor huur in de huurwet, met een koppeling van de huurprijs aan de kwaliteit van de woning. Vlaams kan op basis daarvan het systeem van huurtoelages uitbreiden. Daarnaast vraagt Groen! een duidelijke stijging van het aantal sociale huur- en koopwoningen op de markt, met duidelijke streefcijfers (in tegenstelling tot het Antwerps bestuursakkoord). Dit is het enige antwoord op de wachtlijsten en vermindert de prijsdruk op de gehele markt.

Groen! wil ook in de hele provincie een initiatief rond zorgwonen. Door te komen tot 5.000 extra zorgwoningen voor ouderen de volgende vier jaar in een samenwerking tussen lokale, provinciale, Vlaamse en federale overheden, biedt Antwerpen niet alleen het hoofd aan vergrijzing, maar scheppen we ook ruimte op de woningmarkt. Heel wat zorgbehoevende ouderen kunnen op die manier hun meestal niet meer aangepaste woning verlaten, waardoor deze ook vrijkomen voor jonge gezinnen.

2. Geen hittedoden meer van levensbelang voor ouderen

De horeca aan de kust was erg tevreden: de voorbije paasvakantie was een topper. Ook de tijd nadien was het dikwijls heerlijk terrasjesweer. Dat is de voorlopig goede kant van de klimaatverandering. Maar tijdens de komende zomer mogen we allicht weer één of meer hittegolven verwachten. Dat is voor iedereen onaangenaam. Voor sommigen is het dodelijk. De hittegolf van vorig jaar betekende voor 940 mensen in ons land een voortijdige dood. Die van 2003 was dodelijk voor 35.000 West-Europeanen. Bij

extreme hitte is er dikwijls weinig wind en dat betekent dat de concentraties van fijn stof (vooral uitgestoten door dieselmotoren) de Europese norm stevig overschrijden. Hitte en fijn stof kunnen fataal zijn voor mensen met een zwakkere ademhaling en bloedsomloop. Vooral voor oudere mensen dus. Daarom vind ik dat de nieuwe regering in haar klimaatplan extra aandacht moet besteden aan de senioren. Wat goed is voor de zwakkeren is goed voor iedereen en we worden allemaal oud.

Dure oplossingen

Vorige zomer gaf de thermometer in de serviceflat van mijn moeder 38 graden aan. De flat die pal zuid is gericht had nauwelijks zonnewering en ventilatie. In de gang was het zelfs 40 graden. Daar was zelfs geen simpele venster die open gezet kon worden tijdens de wat koelere nachten. De serviceflat van mijn moeder is goed tien jaar oud. Je kan er donder op zeggen dat heel veel voorzieningen voor ouderen niet berekend zijn op frequente hittegolven. Bouwheren en architecten hebben zonder veel creativiteit zo goedkoop mogelijk gewerkt. De miserie en de kosten zijn later voor de bewoners. De Vlaamse en federale overheid hebben de kwaliteit niet bewaakt.

In de hete periode kon je nergens nog een ventilator of een mobiele airco vinden. Dat deze afkoelingstoestellen driftig werden ingeschakeld bleek achteraf: het elektriciteitsverbruik kende een serieuze piek tijdens de hittegolf. Dus ouderen staan voor een akelig dilemma: ofwel flink zweten en afzien en misschien dood gaan ofwel flink in de portemonnee tasten. Bovendien is die oplossing niet alleen duur voor de huidige gebruikers, maar ook voor de volgende generaties. De extra energie betekent meer uitstoot van broeikasgassen die de klimaatverandering veroorzaken. Zo komen we dus in een akelige vicieuze cirkel terecht.

Duurzame oplossingen

Ik pleit voor audits van de ouderenvoorzieningen. Die hebben niet alleen oog voor een vermindering van de energierekening, maar ook voor het comfort van de bewoners tijdens hittegolven. Zo'n audits zullen resulteren in gemakkelijke en goedkope maatregelen op korte termijn, in meer ingrijpende en in voorschriften waardoor zo'n serviceflats als die van mijn moeder niet meer kunnen worden gebouwd. In deuren van serviceflats kan je ventilatieopeningen aanbrengen die de bewoners kunnen openen als het nodig is. De meest efficiënte zonnewering breng je langs buiten aan. Het loof van bomen houdt de zonnestrallen tegen tijdens de zomer. De kale takken laten de gratis zonneenergie door in de wintermaanden. Een gelijkaardig effect krijg je met oversteken boven vensters: de hoge zomerzon blijft buiten en de lage kan binnen.

In een vooruitstrevend kantoorgebouw in Kortrijk houdt men met een externe zonnewering bestaande uit aluminium lamellen de zomerzon buiten.

Er is ook een nieuw procédé gebruikt: de grondbuisventilatie. De verse lucht voor het gebouw wordt geleid door een buis in de grond. De temperatuur op zo'n twee meter onder de grond bedraagt vrij constant 12 graden. In de zomer wordt de warme buitenlucht dus afgekoeld voor ze naar binnen gaat en in de winter wordt ze voorverwarmd. Een slimme investering dus zoals alle ecologische maatregelen die met de natuur werken in plaats van er tegen.

De mensen van het Ecohuis in Antwerpen konden tijdens de voorbije hittegolf prettig werken. Toch hebben ze daar uiteraard geen energieverslindende airco. De architect heeft een windtoeren laten maken die Perzen en Arabieren in hun warme streken al duizenden jaren gebruiken. Vooral tijdens de wat koelere nacht kan de warme (en vervuilde) lucht naar buiten en wordt ze vervangen door de frissere nachtlucht.

Ook het groendak van het Ecohuis draagt bij tot een aangename temperatuur. De planten en de bodem brengen hoge buitentemperaturen naar omlaag en de lage naar omhoog. Bovendien houden groendaken van 20 cm dikte 70 % van de regen tegen. En dat is een prima bescherming tegen overstromingen: het water komt maar geleidelijk in beken en rivieren terecht. Een goede zaak dus, omdat de klimaatwetenschappers niet alleen meer hittegolven voorspellen, maar ook meer regenval en meer kans op overstromingen dus.

Waarom zouden nieuwe ouderenvoorzieningen niet gebouwd worden volgens de principes van de passiefhuizen? Die brengen al het bovenstaande en nog veel meer in praktijk zodat je maar 15 % energie nodig hebt van een gemiddelde woonruimte. In Duitsland staan er al duizenden en ze kosten gemiddeld slechts 8 % meer. Dat heb je dus in een minimum van tijd terugverdiend.

Sociaal Klimaatfonds

De OCMWs en andere initiatiefnemers van ouderenvoorzieningen kunnen met hun huidige middelen moeilijk de fouten van het verleden goed maken. Als de volgende federale regering een hart heeft voor ouderen en iets wil doen om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen én om een verdere

opwarming tegen te gaan, voorziet ze in een serieus Sociaal Klimaatfonds dat o.a. voor deze investeringen kan worden aangesproken. Anders dan in het verleden zal de overheid de creativiteit van bouwheren en architecten moeten stimuleren en de kwaliteit van hun werk grondig controleren. Het fonds speelt in elk geval een grote rol in het klimaatplan van Groen! Het kan ook ouderen helpen die hun eigen woning willen aanpakken. Het groene plan pleit verder voor iets dat nieuw is in ons land, maar dat in het buitenland zijn waarde bewezen heeft. Heel wat gepensioneerden kunnen door hun beperkt inkomen niet investeren in maatregelen tegen hitte in de zomer en tegen warmteverlies in de winter. Een systeem van "derde betaler" dat overheid, bouw- en energiesector opzetten weet daarmee raad. Het systeem neemt de investeringskost voor zich en de gebruiker betaalt elk jaar iets minder terug dan hij uitspaart en doet dus winst.

Het is voor mij duidelijk dat een volgende regering in een ambitieus Klimaatplan speciale aandacht voor senioren moet hebben. Een beschaafde samenleving laat haar ouderen geen hittedood sterven.

Geen hittedoden meer

Dirk Geldof
OCMW-raadslid
2de plaats Kamer
www.dirkgeldof.be

Hugo Van Dienderen
voorzitter Groen!Plus en kandidaat nummer vier op de Groene senaatslijst
Wapenstraat 2/2, 2000 Antwerpen
+32 (3)288 77 47 +32 (0)495 52 37 69
hugo.vandienderen@groen.be
<http://hugovandienderen.skynetblogs.be>

Meer info

Ventilatie en energie

- Vlaams Instituut Bio-Ecologisch Bouwen en wonen VIBE <http://www.vibe.be>
- Een gespecialiseerd studie bureau dat o.a. het vermelde kantoorgebouw mee heeft ontworpen: www.cenergie.be
- <http://ecohouse.greenpeace.be>
- Ecohuis Antwerpen <http://www.eha.be/>
- Centrum Duurzaam Bouwen <http://www.cedubo.be>

Groendaken

- Vlaamse Gemeenschap: www.bosengroen.be
- Voor vragen: bos.groen@lin.vlaanderen.be

Passiefhuizen

- <http://www.passiefhuisplatform.be>

Het Klimaatplan en het Klimaatboek van Groen!

<http://www.groen.be/>